

Field : Tourism, Recreation

Type : Research Article

Received: 21.03.2018 - *Accepted*: 27.05.2018

Turizm Öğrencilerinin Boş Zaman ve Rekreasyon Kavramlarına Yönelik Bilişsel Yaklaşımı: Kelime İlişkilendirme Testi¹

Meltem ALTINAY ÖZDEMİR

Öğr. Gör., İstanbul Arel Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Turist Rehberliği,
İstanbul/TÜRKİYE

E-posta: meltemaltinay@yahoo.com

Öz

Araştırma, turizm programlarında öğrenim gören öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon kavramlarına yönelik bilişsel yapılarını ve kavram yanılgılarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada kasti örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle göre araştırma, Arel Üniversitesi'nin Meslek Yüksekokulunun Aşçılık ve Turist Rehberliği Programlarında öğrenim gören 63 öğrenciye Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) uygulanarak gerçekleştirilmiştir. KİT'e göre öğrencilere boş zaman ve rekreasyon anahtar kavramları verilmiş ve belli bir süre içinde bu anahtar kavramların akıllarına getirdiği kelimeleri yazmaları istenmiştir. Daha sonra, öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon kavramlarına verdikleri yanıtlara (523) göre, NVivo programı kullanılarak frekans tabloları ve kavram haritaları oluşturulmuştur. Araştırma sonucuna göre, boş zaman kavramının en fazla dinlenmek ve kitap okumak kelimeleriyle ilişkilendirildiği görülürken; rekreasyon kavramının seyahat etmek, kitap okumak, müzik dinlemek ve yürüyüş yapmak kelimeleriyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra veriler, boş zaman kavramının rekreasyon kavramına göre daha kapsamlı bir bilişsel algıyı ifade ettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman, Rekreasyon, Kelime İlişkilendirme Testi (Kit), Aşçılık Programı, Turist Rehberliği Programı

Jel kodu: L83

¹ Bu makale 25-27 Nisan 2018 tarihinde Lviv/ Ukrayna'da düzenlenen 6th International Conference on Science Culture and Sport kapsamında özet bildiri olarak sunulmuştur.



Examining Tourism Students' Cognitive Structures towards Leisure Time and Recreation Concepts through Word Association Test

Abstract

This research is aimed to reveal cognitive structures about leisure time and recreation related concepts of students who are studying in tourism programs at Istanbul Arel University and to determine misconceptions. A deliberate sampling method was used in the research using qualitative research method. According to this sampling method, 63 (42 female, 21 male) students who study at İstanbul Arel University, Vocational School Culinary and Tourist Guidance Programs have been applied Word Association Test (WAT). According to WAT, students are given key concepts of leisure time and recreation, and they are asked to write the words that these key concepts brings to their minds within a certain period of time. The answers given by the students to the concepts of leisure time and recreation were created frequency tables and concept maps using the NVivo program. As a result, 523 responses were collected from the students as total, leisure time and recreation responses. Leisure cognitive perceptions of students are more dominant than recreation. The concept of leisure time is mostly associated with "resting" and "reading" words. "Traveling", "reading", "listening to music" and "walking" are associated with the concept of recreation. Finally, It is seen that recreation usually has a cognitive perception based on activities when leisure time has a comprehensive cognitive perception in terms of tourism students.

Keywords: Leisure time, Recreation Culinary program, Tourist Guidance program, Word Association Test (WAT)

Jel Codes: L83



1. Giriş

Boş zaman, günümüz şehirlerinin sosyal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel boyutu içinde merkezî bir öneme sahiptir. Toplumsal faktörlerin önemli bir zaman dilimini kapsayan boş zaman olgusu, toplumsal hayatın neredeyse bütün yönlerini etkilemektedir. Boş zaman içinde değerlendirilen rekreasyon ise; insanların fiziksel ve zihinsel olarak değişimlerini ve yenilenmelerini mümkün kılmaktadır. Farklı dönemlerde ve toplumlarda zamanın koşullarına uygun olarak kendini gösteren boş zaman ve rekreasyon etkinlikleri, her dönemde ve her toplumda farklı değerlendirilmiştir. Kılbaş'a (2010) göre; boş zaman ve rekreasyon etkinlikleri toplumdaki bireylerin gereksinimlerine göreli olarak sürekli bir değişim içerisinde. Toplumsal yapıda, toplumsal ya da bireysel bir işlevi yüklenen boş zaman ve rekreasyon etkinlikleri, toplumun ve bireyin sosyo-ekonomik değişkenleri ile etkileşim içerisinde. Öncelikle sosyo-ekonomik etkenlere daha sonra yaş, cinsiyet gibi değişkenlere özgü özelliklere sahiptir. Bireyin toplumsal değer yargıları da boş zaman ve rekreasyon etkinliklerine bakış açısını etkileyebilmektedir (Altınay, 2016).

Araştırma bireylerin sosyal hayatında önemli bir yere sahip olan boş zaman ve rekreasyon kavramlarına ilişkin turizm bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bilişsel yapılarını ortaya çıkararak boş zaman ve rekreasyon hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma, İstanbul Arel Üniversitesi'nin Açıcılık ve Turist Rehberliği Programlarının I. ve II. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) kullanılan araştırmada öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon kavramlarına verdikleri yanıtlar NVivo programı kullanılarak frekans tabloları ve kavram haritaları oluşturularak analiz edilmiştir.

2. Kavramsal Çerçeve

Boş zaman

Latince *licere* kelimesinden türeyen boş zaman kavramı ilkel dönemlere dayanmasına rağmen diğer zaman çeşitlerinden ayrılması Antik Yunan dönemine dayanmaktadır (D.J.McLean, 2006). Antik Yunan'da boş zaman; iyilik, güzellik, hakikat ve bilgi gibi dünyanın üstün değerleriyle uğraşmak, bunlar üzerine düşünmek için harcanan zaman olarak tanımlanmıştır (Aytaç, 2002). Bu tanıma göre; boş zamanın eğitim açısından Yunanlılar için büyük önem arz ettiği görülmektedir. Roma döneminde yapılan tanıma göre boş zaman; iş ve eylemden uzak olma, bağımsız olma, sakin, dingin ve huzur içinde bir yaşam sürmek olarak tanımlanmaktadır. Romalıların boş zamana bakış açısı, Yunanlılara göre; daha faydacı olup iki dönemin boş zaman kavramları arasında farklılıklar görülmektedir. Çünkü Yunanlılara göre; boş zaman estetik, ruhsal ve zihinsel gelişim kavramlarını ifade ederken Romalılar için aynı anlamı taşımamaktadır (Karaküçük, 2016).

Ortaçağ'a bakıldığında, Roma İmparatorluğu'nun çökmesi ile ortaya çıkan Hristiyanlık ideolojisinin yaşam biçimi olarak benimsenmesi insanların boş zaman dair görüşlerini derinden etkilemiştir. Bu dönemde boş zaman toplumsal gelişmelere göre; çalışmayı, öğrenim görmeyi, bilgiye erişmeyi ve dönüşümü ifade etmektedir (Holba, 2007). 18. yy'da İngiltere'de başlayan Endüstri devrimi döneminde insanların genellikle memnuniyetsiz koşullarda ve düzenli saatler içinde fabrikalarda çalışmaya başlaması ile birlikte boş zaman daha önemli hale gelmiştir (Sarım, 1996).



Çalışma saatlerinin kısalması, yıllık izinlerin uzaması ve emeklilik yaşının artması gibi sosyal düzende gerçekleşen değişimler, boş zaman kavramının tekrar tanımlanması zorunluluğunu doğurmuştur. Bu değişikliklere göre boş zaman; bireylerin hayatlarını sürdürmek için harcadığı vaktin (yemek, içmek, uyumak ve en basit kişisel temizlik) ve sürdürdükleri hayatın devamlılığı için harcanan sürenin (para kazanmak, sosyal sorumluluklar) dışında kalan zaman (Clawson ve Kenetsch, 1971) olarak tanımlanmıştır. Böylelikle boş zaman kullanımı; kaliteli, sağlıklı, uzun yaşamın gereği haline gelirken sosyal yapıyı şekillendiren bir faktör olarak gündeme gelmiştir.

Rekreasyon

Latince yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen 'recreatio' kelimesinden türeyen rekreasyon (Ozankaya, 1980), Türk Dil Kurumu'na göre 'İnsanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler', 'Bir bölgeyi insanların eğlenme, dinlenme amacıyla kullanabilecekleri bir duruma getirme' anlamına gelmektedir (Türk Dil Kurumu, 2018). Bununla birlikte kapsam olarak çok çeşitli aktiviteleri içeren rekreasyonun çok sayıda tanımı ve açıklaması bulunmaktadır. Bu tanımlamalardan bazıları aşağıdaki gibidir.

Kraus'a (1985) göre rekreasyon, kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerinden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetlerdir (Karaküçük, 2001). Edginton ve Ford (1985) rekreasyonu bireylerin boş zamanlarında gönüllü olarak katılım gösterdikleri etkinlikler olarak tanımlamaktadır. Sağcan'ın (1986) yapmış olduğu tanıma göre ise; rekreasyon, bireylerin boş zamanlarında eğlenme ve dinlenme amacıyla gönüllü olarak etkinliklere katılımı ifade etmektedir.

Bayer'e (1992) göre rekreasyon kişiyi hayata bağlayan, dinlendiren, eğlendiren ve zevk verici eylemleri yapmak veya bu etkinliklere katılımı zihnen ve bedenen yenilenme olarak tanımlamaktadır. McLean, Hurd ve Rogers farklı bir bakış açısıyla rekreasyonu, kamusal, yarı kamusal ve özel girişimlerin vasıtasıyla küresel ölçekteki doğal park, şehir, kasaba, ülkelerdeki; toplum merkezleri, spor alanları, su parkları, eğlence alanları ve parklarda gerçekleştirilen etkinliklerin tümü olarak nitelendirmektedir (D. J. McLean, 2006; McLean, Hurd ve Rogers, 2008).

Bucher ve Bucher'e (1974) göre rekreasyon, sosyolojik bir olgu olmakla birlikte insanın öz benliğine uygun, yapmaktan zevk aldığı toplumsal, kültürel ve sportif etkinliklere katılarak, günlük yaşamın sıkıcılığından kurtulması ve başka insanlarla etkileşerek toplumsal bir kişilik kazanması olarak açıklanmaktadır. Bununla paralel olarak Zorba (2007), rekreasyonun bir bireyin ihtiyaçlarının tatmini için değil, toplum motivasyonu içinde önemli olduğunu ifade etmektedir. Çünkü bireyler toplumun bir parçası olarak düşünüldüğünden; rekreasyon etkinlikleri toplum ile yakından ilişkili olduğu görülmektedir. Daha kapsamlı olarak rekreasyon insanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek korumak veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük, 2001).

Rekreasyon kavramı çok kapsamlı bir yelpazeye sahip olduğundan net bir şekilde sınıflandırılma yapılamamaktadır. Ancak literatürde şekil itibari ile rekreasyonel etkinlikler kategori haline getirilmeye çalışılmıştır. Bunlardan ilki toplumsal, kültürel, sanatsal, sportif,



turizm ve dinlenme amaçlarını kapsayan amaçlara göre yapılan sınıflandırmadır (Karaküçük, 2001; Mirzeoğlu, 2003). Diğer bir sınıflandırma ise, aktif ve pasif katılımı destekleyen eylem çeşidine göre yapılan sınıflandırmadır (Mirzeoğlu, 2003). Bu sınıflandırmanın yanı sıra Mieczkowski (1990), rekreasyonu açık ve kapalı olarak mekânsal açıdan sınıflandırmaktadır. Mirzeoğlu (2003)'nun yapmış olduğu diğer sınıflandırma ise yaşı, faaliyete katılanların sayısını, zamana, kullanılan mekânı ve sosyolojik muhtevayı içeren ölçütlere ve ticari, sosyal, uluslararası, estetik, fiziksel ve orman rekreasyonu olarak özel işlevlere göre yapılan sınıflandırmadır.

3. Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Önemi

İnsanlar, rutin hayat standartlarından kurtulmak, fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak yenilenmek üzere rutin uğraşların haricinde yeni deneyimler edinmek istemekte ve günlük rutinlerinden kurtulabilmek için çeşitli boş zaman etkinliklerine katılmaktadır. İnsanların kendi isteğiyle bu tür etkinliklere katılmaları ve gerçekleştirilen aktiviteden haz ve mutluluk duyarak ayrılmalarına rekreasyon adı verilmektedir (Akoğlan Kozak, 2017). Bu tanımın yanı sıra boş zaman ve rekreasyon literatürü incelendiğinde hem boş zaman hem de rekreasyon için belirli kurallar çerçevesinde farklı tanımlamaların yapıldığı görülmektedir. Ancak, iki kavramın kapsam olarak geniş olması, herkes tarafından kabul gören, açık ve net bir şekilde tanımlanmasını etkilemektedir.

Hayatın vazgeçilmez bir parçası olduğu düşünülen bu iki kavram üzerine belirli bir farkındalık vardır. Ancak boş zaman ve rekreasyonun literatürde çeşitli tanımları olduğu gibi, her bireyin boş zamana bakış açısının ve zevk aldığı etkinliklere katılımının farklı olması, bilişsel olarak farklılaşmaya neden olmaktadır. Bu farklılaşma da iki kavrama dair bilişsel yapının zor oluşturulmasına ve netleşmemesine yol açmaktadır. Bu yüzden ki, bilişsel yapının bu denli zor oluşturulması, kişilerin konuyla ilgili kavramsal yapılarını zihinlerinde tam olarak ilişkilendirememelerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle insanların herhangi bir konu hakkındaki bilişsel yapılarını açıklamak zordur. Gilbert ve diğerleri ise, bu yapıların insanların anahtar kavramlar hakkındaki düşüncelerini ortaya çıkarılmasıyla açıklanabileceğini ifade etmektedir. (Gilbert, Boulter ve Rutherford, 1998). Bu nedenle araştırmada, kelime ilişkilendirme testi ve NVivo programı kullanılarak boş zaman ve rekreasyon kavramlarının daha iyi kavranması, kavram analizlerinin yapılması ve bilimsel geçerliliğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, meslek yüksekokulunun turizm ağırlıklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon kavramları hakkında bilgisi olduğu düşünülerek, öğrencilerin bu kavramlara ilişkin kavramsal çarıları araştırılmıştır.

Çalışma Grubu

Bilişsel algıları incelemek amacıyla yapılan araştırmalar, bireylerin herhangi bir konu üzerinde öğrenme sonucunda meydana gelen bilişsel yapılarını açıklamanın zor olduğunu ve bu yapıların ancak insanların anahtar kavramlar hakkındaki düşüncelerini ortaya çıkararak açıklanabileceğini ifade etmektedir (Keskin ve Örgün, 2015; Yücel Güngör, Doğan ve Güngör, 2017). Bu nedenle, İstanbul Arel Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği ve Aşçılık programlarında öğrenim gören I. ve II. sınıf öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon hakkındaki düşüncelerini belirleyebilmek için 17-18 Ocak tarihlerinde Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) uygulanmıştır.



Araştırmanın Yöntemi ve Veri Toplama Aracı

Araştırmada, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye ve açıklamaya çalışan betimsel tarama modeli esas alınmıştır. Bilişsel yapı bir ölçüde bellekte kavramlar arasında kurulan ilişkileri betimleyen bir ağ veya şebeke olduğundan (Tokcan ve Yiter, 2017), betimsel tarama modeli sayesinde, onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağı sağlanmakta ve aralarındaki ilişkiler saptanmaktadır (Selçuk, Palancı ve Kandemir, 2014). Araştırmada veri toplama aracı olarak KİT kullanılmıştır. Genellikle Fen Bilimleri alanında (Bahar ve Özatlı, 2003; Nakiboğlu, 2008; Özata Yücel ve Özkan, 2010; Özatlı ve Bahar, 2010; Köseoğlu ve Bayır, 2011; Kırtak Ad ve Demirci, 2012; Polat 2013; Akpınar, 2016; Ayaz, Karakaş ve Sarıkaya, 2016;) kullanılan bu teknik son zamanlarda eğitim (Çiftçi, 2009; Işıklı, Taşdere ve Göz, 2011; Eren, 2012; Ekici, Gökmen ve Kurt, 2014; Ekici ve Kurt, 2014) ve turizm (Keskin ve Örgün, 2015; Keskin, Örgün, Akbaş Tuna ve Tuna, 2016; Keskin, Örgün ve Akbulut, 2017; Yücel Güngör ve diğerleri, 2017) gibi sosyal alanlarda da kullanılmaktadır.

KİT; bilişsel yapıyı, bu yapıyı oluşturan kavramlar arasındaki bağıntıyı, zihinde kurulmuş olan bilgi ağının gözlemlenmesini sağlayan, hafızadaki kavramlar arasındaki ilişkilerin yeterli ve anlamlı olup olmadığını tespit etmeye katkı sağlayan alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinden birisidir (Özatlı ve Bahar, 2010). Bu yöntemle kişilerin zihninde, anahtar kavramla ilişkilendirilmiş olan kavramların listesi elde edilmektedir. Bireyin herhangi bir anahtar kavrama karşılık, uzun dönemli hafızasından çağırarak verdiği cevap kelimeleri ve kelimelerin sırası, bilişsel yapıda bu kelimeler arasında kurduğu bağları ve anlamsal olarak yakınlıklarını gösterdiği farz edilmektedir (Köseoğlu ve Bayır, 2011; Polat 2013; Kurt, 2013; Taştan ve Kaya, 2014; Canbazoglu, 2016; Önel ve Yüce, 2016).

Araştırmada *boş zaman ve rekreasyon* kavramları bir sayfada 5'er kez alt alta sıralanmıştır. Alt alta 5'er kez yazılmasının nedeni zincirleme cevap riskini önlemektir. Çünkü katılımcı kavram yazımında anahtar kavram yerine cevap olarak yazdığı kavramın aklına getirdiği kelimeleri yazabilmekte, bu da testin amacına ulaşmasına engel olabilmektedir (Polat, 2013). Çalışmada, uygulama öncesinde araştırmaya katılanlara kelime ilişkilendirme testine yönelik açıklamalar yapılarak katılımcılardan 30 saniye içerisinde anahtar kavramın akıllarına getirdiği ilgili kavramları yazmaları istenmiştir. 30 saniyelik zaman dilimi, daha önceki akademik çalışmalarda (Kempa ve Nicholls, 1983; Bahar, Johnstone ve Sutcliffe, 1999; Bahar ve Kılıç, 2001; Bahar ve Özatlı, 2003; Özatlı, 2006; Çardak, 2009; Ercan, Taşdere ve Ercan, 2010; Dikmenli, 2010a, 2010b; Işıklı ve diğerleri, 2011; Polat, 2013; Keskin ve Örgün, 2015) en uygun zaman dilimi olarak belirlendiği için uygun süre olarak kabul edilmiştir. Katılımcılar bu süre içerisinde boş zaman ve rekreasyon kavramlarıyla ilişkisi olduğunu düşündükleri kelimeleri yazmışlardır. Ayrıca ilgili cümle kısmı tek bir cevap kelimesine göre, daha karmaşık ve üst düzey yapıda olduğu (cümlelerin bilimsel olup olmaması, farklı nitelikte kavram yanılgıları içerip içermemesi) ve değerlendirme sürecinde önemli rol oynadığı için (Ercan ve diğerleri, 2010; Şimşek, 2013) katılımcılara 20 saniye ek süre tanınmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler iki şekilde değerlendirilmektedir. İlk değerlendirmede puanlama yapılmaktadır. Bireylerin anahtar kavrama uygun olarak verdikleri kelime doğru cevabı içeriyorsa bir puan verilerek test puanı hesaplanabilmektedir. Verilen cevabın anlamlı olup olmadığını kontrol etmek için istenen ilgili cümle için de ayrı bir puan verilerek puanlama yapılmaktadır. İkinci değerlendirmede ise, anahtar kavramlara verilen cevaplardan oluşan



frekans tablosu ile yapılmaktadır. Frekans tablosu ile bilişsel yapıyı ve kavramsal bağlantıları görmek için kavram haritası oluşturulmaktadır (Güneş ve Gözüm, 2013; Tokcan ve Yiter, 2017).

İkinci değerlendirmenin kullanıldığı bu araştırmada öncelikle cevap kâğıtları 1'den 63'e kadar numaralandırılmıştır. Toplanan verilerin sayısı, yanıtların çeşidi değerlendirmeye alınarak NVivo programı aracılığıyla sınıflandırılmıştır. Daha sonra anahtar kavramlara karşılık olarak verilen yanıtların frekans tablosu ve kavram haritası oluşturulmuştur. Öğrencilerden toplamda 523 yanıt elde edilmiştir. Bütün yanıtlar incelenerek öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon ile ilgili ilişki kurdukları kavramlar, analiz sonucunda kategorilere ayrılmıştır.

4. Bulgular

Araştırma toplamda 63 turizm öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir. Bu tabloya göre araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ve cinsiyetlerine bakıldığında ağırlıklı olarak 18-23 yaş aralığında ve kadın oldukları görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Yaş	f	%	Cinsiyet	f	%
18-20	28	44,5	Kadın	42	66,7
21-23	17	27,0	Erkek	21	33,3
24-26	6	9,5	Toplam	63	100
27-29	2	3,2			
30 ve üzeri	10	15,8			
Toplam	63	100			

Elde edilen veriler sonucunda, boş zaman anahtar kavramına verilen frekansı 2 ve daha düşük olan 26 yanıt listeye dâhil edilmemiştir. Tablo 2 incelendiğinde boş zaman anahtar kavramına cevaben frekansı 3 ve daha yüksek olan 24 farklı yanıtın ortaya çıktığı görülmektedir. Boş zaman anahtar kavramına verilen yanıtların tekrarlanma sayısı 278'dir. Bunun yanı sıra, rekreasyon anahtar kavramına verilen frekansı 2 ve daha düşük olan 71 yanıt listeye dâhil edilmemiştir. Bu yanıtlar haricinde rekreasyon anahtar kavramına verilen frekansı 3 ve üzeri olan 29 yanıtın tekrarlanma oranı 148 olup, yanıtların toplam tekrarlanma sayısı 245'tir.

Tablo 2. Katılımcıların Boş Zaman ve Rekreasyon Kavramlarına İlişkin Kurdukları Kelimeler ve Frekans Değerleri

Boş zaman anahtar kavram yanıtları	f	Rekreasyon anahtar kavram yanıtları	f
Dinlenmek	31	Kitap Okumak	10
Kitap Okumak	26	Seyahat Etmek	10
Bilgisayar ve İntemet Oyunları	17	Müzik Dinlemek	10
Seyahat Etmek	16	Yürüyüş Yapmak	9
Eğlenmek	14	Yüzmek	8
Film İzlemek	14	Yeni Lenmek	8
Müzik Dinlemek	14	Gezi	7
Aileyle Vakit Geçirmek	13	Yemek Yapmak	7
Sosyal Medya	11	Alışveriş	5
Kişisel Gelişim	10	Eğlence	5
Spor	9	Film İzlemek	5
Aktivite	9	Hayvanlarla İlgilenmek	5



Sinema	7	Huzur	5
Arayış	6	Aktivite	4
Arkadaşlarla Görüşmek	6	Arkadaşlarla Vakit Geçirme	4
Ders Çalışmak	5	Dinlenmek	4
Düşünmek	5	Kültür	4
Hobilere Vakit Ayırmak	4	Sosyal Sorumluluk	4
Televizyon İzlemek	4	Tepki	4
Mutluluk	4	Eneji	3
Sosyalleşmek	4	Etkinlik	3
Tatil	4	Gelişim	3
Yalnızlık	3	Kişisel Bakım	3
Plan Yapmak	3	Mutluluk	3
Diğer	39	Oyun Oynamak	3
Toplam	278	Sanat	3
		Sağlık	3
		Sevgi	3
		Sinema	3
		Diğer	97
		Toplam	245

Tablo 2’de yer alan *Diğer* seçeneğinde toplanan verilerin frekansı iki ve ikiden az olup, aşağıdaki gibidir.

Boş zaman anahtar kavramı *Diğer* yanıtları;

-Temizlik, alışveriş, gece hayatı, kahve, yürüyüş, sohbet, rahatlamak, sanat, yüzmek, yenilik, tiyatro, video izlemek, hayvanların beslenmesi, serbest zaman, giyim, gelişme, yemek pişirmek, edebiyat, depresyon, dışarı çıkmak, eğitim, doğayı tanımak, etkinlik, keşfetmek, sorgulamak, dans-

Rekreasyon anahtar kavramı *Diğer* yanıtları;

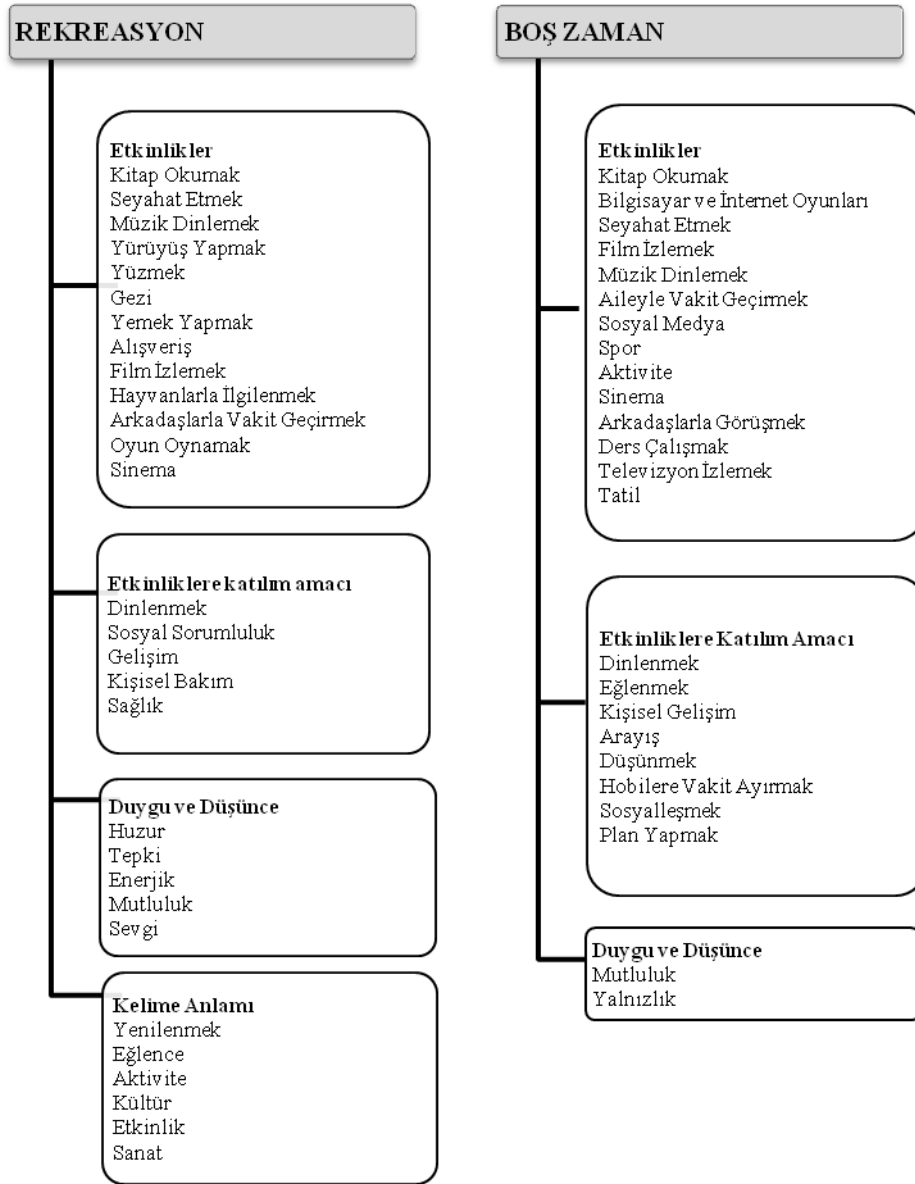
-Basketbol, bisiklet, boş zaman, dans, deniz, değişim, keşif, koşu, maç, meditasyon, park, pilates, saygı, sosyalleşmek, spiritüalite, spor, yaratıcılık, yardım, yeşil alan, adrenalin, aile, araştırma, atış yapmak, beraberlik, bilgisayar oyunu, bisiklet sürmek, bowling, boş vakit değerlendirme, dekorasyon, ders çalışmak, doğa, duygusal zeka, empati kurmak, etkileşim, farkındalık, fayda, festivallere gitmek, fikir, fitness, gitar çalmak, güneş, hareketlilik, hassasiyet, hobi, kahve içmek, kaçamak, keyifli zaman, kişisel gelişim, macera, makyaj, manzara, orman, piknik, rahatlama, resim, sağlıklı yaşam, sohbet, sosyallik, sportif, stres, sıkıntı, tatil, tatmin, tenis oynamak, terapi, uyarıcı, uyumak, voleybol oynamak, yoga, çocuklarla vakit geçirmek-



Şekil 1. Katılımcıların Boş Zaman Ve Rekreasyon Kavramlarıyla İlişki Kurdukları Kelimelerin Frekanslarına Göre Kelime Bulutu Görseli

Katılımcıların boş zaman kavramıyla ilişki kurdukları kelimeler ve frekans değerleri dikkate alınarak oluşturulmuş kelime bulutu görseli Şekil 1’de görülmektedir. Kelime bulutunda görüldüğü gibi en çok dinlenmek ve kitap okumak kelimelerinin tekrarlandığı görülmektedir. Bu veriler temel alınarak katılımcıların boş zamanlarını daha çok kitap okuma etkinliği ile geçirdiklerini ve dinlenmek amacıyla boş zaman etkinliklerine katıldıklarını destekler niteliktedir.

Rekreasyon anahtar kavramına verilen yanıtlara bakıldığında, katılımcılar en çok seyahat etmek, kitap okumak, müzik dinlemek ve yürüyüş yapmak kavramlarını tekrarlamıştır. Bunun üzerine katılımcıların, rekreasyonu genellikle etkinlik ya da aktivite olarak gördükleri söylenebilmektedir. Yukarıdaki kelime bulutlarına bakıldığında rekreasyon ve boş zaman anahtar kavramlarına verilen yanıtların birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, rekreasyonu boş zaman içerisinde gerçekleşen faaliyetler bütünü olarak nitelendiren tanımları doğru kılmaktadır. Rekreasyon ve boş zaman kavramları birbirine benzerlik göstermesine rağmen iki kavram arasında belirli farklılıklar vardır. Bu farklılıklar ve benzerlikler, kısmen de olsa Şekil 2’de verilen kavram haritasında görülmektedir.



Şekil 2. Kelime İlişkilendirme Testi Sonuçlarına Göre Oluşturulan Açıklayıcı Kavram Haritası

Boş zaman ve rekreasyon anahtar kavramlarının açıklayıcı kavram haritasına bakıldığında genel olarak her iki kavramın da etkinlikler bazında ele alındığı ve cevapların da o yönde olduğu kabul edilmektedir. Kitap okumak, seyahat etmek, müzik dinlemek, film izlemek, sinemaya gitmek etkinlikleri, her iki kavramın en çok tekrarlanan cevapları olduğundan, katılımcıların boş zamanlarında rekreasyonel olarak en çok bu etkinlikleri gerçekleştirdikleri söylenebilmektedir. Etkinliklere katılım amaçlarına bakıldığında, boş zaman bakımından asıl amacın dinlenmek, eğlenmek, kişisel gelişim, arayış, düşünmek, hobilere vakit ayırmak, sosyalleşmek ve plan yapmak olduğu görülmektedir. Rekreasyon etkinliklerine katılım amacının ise, benzer bir şekilde dinlenmek, sosyal sorumluluk, gelişim, kişisel bakım ve sağlık olduğu dikkat çekmektedir. Katılımcıların duygu ve düşüncelerini yansıtan yanıtlara



bakıldığında boş zaman, katılımcılar için mutluluk ve yalnızlığı; rekreasyon ise huzur, tepki, enerji, mutluluk ve sevgiyi ifade ettiği görülmektedir. Boş zaman etkinlikleri katılımcılar üzerinde hem olumlu hem olumsuz anlama sahipken, rekreasyon katılımcılar için daha çok olumlu duygular ifade etmektedir. Rekreasyon kavramına cevap olarak verilen yenilenmek, eğlence, aktivite, kültür, etkinlik ve sanat kelimeleri rekreasyonu boş zamandan farklı kılan kelimeler arasında yer almaktadır.

Boş zaman, günlük hayatın bir parçası olarak nitelendirildiğinden katılımcıların boş zamana dair bilişsel algıları rekreasyona göre daha derindir. Bunun bir başka nedeni olarak rekreasyon kavramının, boş zamana göre daha yeni ve yabancı kökenli bir kavram olduğu görülmektedir. Türkmen ve diğerleri (2013) tarafından konaklama işletmesi yöneticilerinin rekreasyon algısını belirlemeye yönelik yapılan bir araştırmanın sonuçları da bu kavram karmaşasını ortaya koymaktadır. Öğrencilerden ziyade sektörde profesyonel olarak hizmet veren yöneticilerin de rekreasyon alanındaki bilgi ve bilinç düzeylerinin yetersiz olması (Türkmen ve diğerleri, 2013) rekreasyon kavramının tam olarak kavranmadığını ortaya koymaktadır.

Kelime İlişkilendirme Testinin birinci bölümünde yanıtların frekansı belirlenerek kavram haritası oluşturulmuştur. İkinci bölümünde ise, araştırmaya katılan ön lisans öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon kavramları için kurdukları cümleler incelenmiş ve cümleler içerdikleri anlamlara göre kategorize edilmiştir. Cümlelerin kategorize edilmesinde Ercan ve diğerleri (2010), Keskin ve Örgün (2015) ve Yücel Güngör ve diğerlerinin (2017) çalışmalarında kullanmış oldukları kategorizasyondan yararlanılmıştır. Bu kategoriye göre cümleler; bilimsel bilgi içeren cümleler, bilimsel olmayan ve yüzeysel bilgi içeren cümleler ve kavram yanılgısı içeren cümleler şeklinde kategorize edilmiştir.

Tablo 3. Boş Zaman ve Rekreasyon Kavramına İlişkin Katılımcıların Kurduğu Cümlelerin Frekans Tablosu

	Bilimsel Bilgi İçeren Cümleler	Bilimsel Olmayan veya Yüzeysel Bilgi İçeren Cümleler	Kavram Yanılgısı İçeren Cümleler
Boş Zaman	1	39	18
Rekreasyon	2	48	10

Bilimsel bilgi içeren cümlelerin gruplanmasında katılımcıların kurdukları cümlelerin hem anahtar kavramla olan ilişkisine hem de bilimsel olarak doğru olup olmadığına bakılmıştır. Katılımcıların kurdukları cümleler, anahtar kavramla ilişkilendirdikleri kelimelerle aynı anlamda ve cümle içinde de ilişkilendirildiyse, bu cümle diğer bütün öğeleriyle birlikte bilimsel açıdan doğruysa bu kategoriye konulmuştur.

Bilimsel olmayan ve yüzeysel bilgi içeren cümlelerin gruplanmasında katılımcıların anahtar kavramla ilişkilendirdikleri yanıt, kelimelerin aksine cümle içinde bilimsel olmayan, günlük yaşamda kullanılan, geçmiş deneyim ve gelenekleriyle anlamlaştırılmış içerikli cümleler kurduysa bu cümleler bu kategoriye konmuştur. Kavram yanılgısı içeren cümleler gruplanmasında ise, öğrenciler anahtar kavrama cümle içinde bilimsel anlamlar yüklemeye çalışmış ancak bu kavramları farklı ve yanlış anlamı olan kavramlarla karıştırmışlarsa bu kategoriye konmuştur.

Örnek cümlelerin verildiği Tablo 4'te görüldüğü gibi kavram yanılgısı içeren cümlelerde, boş zaman ve rekreasyon kavramından uzak cümleler kurulmuştur. Bazı öğrenciler kavram



yanılıgına düşerek rekreasyon kavramını dair reaksiyon gibi konuyla ilişkili olmayan kelimelerle karıştırmıştır. Boş zaman kavramına yanıt veren 18 katılımcı; boş zamanın kapsam olarak ne olduğunu ve ne anlama geldiğini kavrayamadığı için boş zamanın olmaması ya da kısıtlı olduğu konusunda cümlelerin kurulduğu görülmektedir. Kriterlere göre kurulan bu cümleler kavram yanılıgısı içeren cümleler arasında değerlendirilmektedir. Özellikle bilimsel olmayan veya yüzeysel bilgi içeren cümlelerin ağırlıklı olarak boş zaman ve rekreasyonun değerlendirilme şekillerini, işlevlerini, önemini, duygu ve düşüncelerini yansıtan cümleler çoğunluğu teşkil etmektedir. Yüzeysel bilgi içeren ve kavram yanılıgısı içeren cümlelerin dışında, sadece üç cümle bilimsel içeriğe uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Kelime İlişkilendirme Testinde Elde Edilen İlgili Cümlelere Ait Bazı Örnekler

	Bilimsel Bilgi İçeren Cümleler	Bilimsel Olmayan veya Yüzeysel Bilgi İçeren Cümleler	Kavram Yanılıgısı İçeren Cümleler
Boş Zaman	<ul style="list-style-type: none">Günlük uğraşların dışında kalan dinlenme ve eğlenmeye ayrılan zaman türüdür.	<ul style="list-style-type: none">Eğlenmeye ayrılan zamandır.Bireyin kendini gerçekleştirme için ayırdığı zamandır.İnsanlar boş zamanında yeni yerler keşfetmek ister.Eğlenmeye ve sosyal hayata ayrılan zamandır.İnsanın kendine ayırdığı zamandır.Psikolojik olarak boş zaman önemlidir.Boş zaman kişinin aktivite için ayırdığı zamanı ifade etmektedir.Boş zaman insanın ruhunu dinlendirir.Boş zaman insanların birbirleri ile olan ilişkilerini güçlendirir ve insana mutluluk verir.Boş zaman genel olarak araştırma yapmaktır.	<ul style="list-style-type: none">Boş zaman yoktur değerlendirmek için şans vardır.Kısıtlı ve önemli olan bir zaman dilimidir.Boş zamanı dolu dolu yaşamak gerekir.
Rekreasyon	<ul style="list-style-type: none">Kişinin beden ve ruhen rahatlamasını sağlayan kendi iradesiyle katıldığı aktivitelerdir.Rekreasyon, boş zamanda gerçekleştirilen faaliyetler bütünüdür.	<ul style="list-style-type: none">Rekreasyonel olarak gezmek en çok yaptığım rekreasyon faaliyetidir.Eğlenmek için yaptığım aktiviteler rekreasyondur.Rekreasyon faaliyetleri katılan her birey için farklı değere sahiptir.Rekreasyon sosyalleşmek için uygun ortam sunar.Rekreasyon insanların kendileriyle barışık olmasını sağlamaktadır.Rekreasyon aktiviteleri insanların kendilerini tanımalarına olanak verir.Boş zamana benzer olarak mutluluk verici isteyerek yapılan aktivitelerdir.Günlük yaşamda insanların daha iyi hissetmeleri ve yenilenme amacıyla yaptıkları aktivitelerdir.Rekreasyon gönüllü yapılan serbestliktir.	<ul style="list-style-type: none">Mutluluğu yaşamak rekreasyondur.Herhangi bir olaya karşı tepki göstermektir.Huzur veren anlardır.Ruhu besleyen her şeydir.



5. Tartışma ve Sonuç

Alan yazında boş zaman, çalışma dışı zamanda içerisinde, insan ın hayatını idame ettirebilmesi için zorunlu olan faaliyetleri gerçekleştirdikten sonra kalan zaman dilimini ifade etmektedir. Rekreasyon ise, bu zaman diliminde gerçekleştirilen aktiviteleri ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle rekreasyon, bireyin boş zamanı içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak, bireysel olarak veya bir grupla birlikte yaptığı etkinlikler/aktiviteler olarak tanımlanmaktadır (Sevil, 2012). Kısacası boş zaman kavramı bir “zaman” dilimi içerisinde yer alırken, rekreasyon kavramı “aktivite” olarak tanımlanmaktadır. Boş zamanın, rekreasyon kavramını içine alan bir kavram olması iki kavrama dair bilişsel yapıların tanımlanmasını zorlaştırmaktadır. Çünkü rekreasyon her şeyden önce boş zamanı olan insanların, bu boş zamanlarında gerçekleştirecekleri etkinlikleri kapsamaktadır (Karaküçük, 1999).

Araştırmada, birbiriyle ilişkili olmasından kaynaklı olarak turizm programlarında öğrenim gören öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon kavramlarına yönelik bilişsel yapıları Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) aracılığıyla tespit edilmeye çalışılmıştır. Boş zaman ve rekreasyon kavramlarının ne anlama geldiği sorulan araştırma analizinin birinci bölümünde, boş zaman kavramının çoğunlukla kitap okumak ve dinlenmek kelimeleri ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Rekreasyon kavramı ise, çoğunlukla seyahat etmek, kitap okumak, müzik dinlemek ve yürüyüş yapmak kelimeleri ile ilişkilendirilmiştir.

Araştırma analizinin ikinci bölümünde boş zaman ve rekreasyon kavramlarına verilen yanıtlar, niteliğine göre farklı gruplara ayrılmıştır. Analiz edilerek gruplanan veriler etkinlikler, katılım amacı, duygu ve düşünceler olarak üç kategoride değerlendirilmiştir. Etkinlik boyutuna göre, boş zaman ve rekreasyon kavramlarına yanıt olarak çoğunlukla kitap okumak, seyahat etmek, müzik dinlemek, film izlemek ve sinemaya gitmek aktiviteleri tekrarlanmıştır. Bu doğrultuda, katılımcıların boş zamanlarını çoğunlukla kitap okumak, seyahat etmek, müzik dinlemek, film izlemek ve sinemaya gitmek rekreasyonel aktiviteleri ile değerlendirdikleri çıkarımı yapılmaktadır. İkinci kategori olan katılımcıların boş zamanlarını değerlendirme amaçları dinlenmek, eğlenmek, düşünmek, sosyalleşmek ve plan yapmak olarak görülürken; rekreasyonel olarak ise dinlenmek, sosyal sorumluluk, gelişim, kişisel bakım ve sağlık amaçlarının ön planda tutulduğu görülmektedir. Üçüncü kategoriyi oluşturan duygu ve düşünce boyutuna göre, boş zaman bireylerde mutluluk ve yalnızlık; rekreasyon ise barış, tepki, enerji, mutluluk ve sevgi kelimelerini anımsatmaktadır.

Araştırma bulgularına göre, katılımcılar boş zaman kavramına genellikle rekreasyon aktivitelerini yanıt olarak vermişlerdir. Örneğin; dinlenmek, kitap okumak, oyun, seyahat, film, müzik, aileyle vakit geçirmek, sosyal medya ve kişisel gelişim boş zaman içinde yapılan rekreasyon etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır. Özellikle boş zamanın kapsamlı olması, her iki kavrama verilen yanıtların benzerliğine yol açmıştır. Boş zamanın aksine, rekreasyon kavramına ilişkin -kelimenin anlamı- boyutu ortaya çıkmıştır. Bu boyuta göre rekreasyon; yenilenme, eğlence ve aktivite anlamına gelmektedir. TDK ve Oxford İngilizce sözlüğünün yapmış olduğu rekreasyon tanımları bu yanıtları destekler niteliktedir.

Araştırma analizinin son bölümünde, katılımcıların boş zaman ve rekreasyon kavramları ile ilgili olarak kurulan cümleler analiz edilerek gruplandırılmıştır. Boş zaman ve rekreasyon kavramlarına yönelik kurulan cümlelerin analizine göre duygu ve düşünceleri içinde barındıran bilimsel olmayan ya da yüzeysel bilgi ve kavram yanılgısı içeren cümlelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Boş zaman ve rekreasyon kavramları için sadece üç tane bilimsel bilgi içeren cümle bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, bazı öğrenciler rekreasyon



kavramını reaksiyon kavramı ile karıştırarak kavram yanlışlığına düşmüşlerdir. Bazı öğrenciler ise, kurdukları cümlelerde boş zaman yoktur gibi tabirlerde bulunmuştur. Kısacası, araştırmanın son bölümünde yapılan analizde, öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon kavramlarını tam olarak algılayamadıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre aşağıda bazı öneriler sunulmuştur:

- Dünyada turizm eğitimi veren bir çok üniversitede, boş zaman ve rekreasyon kavramlarının içerik olarak anlatıldığı dersler mevcuttur. Araştırmada öğrencilerin bilişsel algılarının genellikle yüzeysel düzeyde çıkması bilgi düzeylerinin bilimsel açıdan yetersiz olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin bilimsel açıdan bu kavramlara yönelik bilişsel algılarının arttırılması için kısmen de olsa bilinmesi gereken bilimsel bilgilerin derslerde vurgulanması önerilmektedir.
- Fen ve Eğitim Bilimlerinde kullanılan KİT, bu araştırmada da olduğu gibi turizm, rekreasyon gibi farklı alanlarda alternatif ölçme ve değerlendirme aracı olarak kullanılabilir. Özellikle Sosyal Bilimlerin öğreniminde kullanılacak temel değerlendirme testlerinden birisi haline gelebilir.
- Araştırma betimsel analize göre tasarlandığından, mevcut durumu tespit etmek amacıyla kullanılan KİT' in yanı sıra başka değerlendirme testleriyle tekrardan bilişsel algı değerlendirmesi yapılabilir. Ayrıca boş zaman ve rekreasyon kavramlarına yönelik diğer üniversitelerin turizm öğrencilerinin bilişsel algıları analiz edilerek karşılaştırma yapılabilir.
- Bu araştırmanın ana teması boş zaman ve rekreasyon kavramları üzerine kurulu olup iki kavram hakkında araştırma yapılmıştır. Bu iki kavram turizm eğitiminin sadece iki konusunu oluşturmakta olup, farklı disiplinleri içine alan turizmin farklı kollarında uygulanarak dönem sonunda ölçme değerlendirme yapılabilir. Özellikle boş zaman ve rekreasyon kavramlarının spesifik olarak bilişsel algı değerlendirmesini yapan yerli ve yabancı bir araştırmaya rastlanılmadığından bu alana yönelik daha fazla araştırma yapılarak eğitim ve öğretim alanındaki eksiklikler tespit edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akoğlan Kozak, M. (2017). Rekreasyonel Liderlik ve Turist Rehberliği. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Akpınar, A. (2016). Factors Influencing The Use Of Urban Greenways: A Case Study Of Aydın, Turkey. Urban Forestry and Urban Greening, 16, 123-131. (doi:10.1016/j.ufug.2016.02.004).
- Altınay, M. (2016). Kentsel Rekreasyon Alanlarında hizmet kalitesinin ölçümü. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Ayaz, E., Karakaş, H., Sarıkaya, R. (2016). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Nükleer Enerji Kavramına Yönelik Düşünceleri: Bağımsız Kelime İlişkilendirme Örneği. Cumhuriyet Üniversitesi, Fen Bilimleri Dergisi, 37, 42-54.



- Aytaç, Ö. (2002). Boş Zaman Üzerine Kuramsal Yaklaşımlar. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (1), 231-260.
- Bahar, M., Johnstone, A., Sutcliffe, R. (1999). Investigation Of Students' Cognitive Structure In Elementary Genetics Through Word Association Tests. Journal of Biological Education, 33, 134-141.
- Bahar, Mehmet ve Fergül Kılıç (2001). Kelime İletişim Testi Yöntemi ile Atatürk İlkeleri Arasındaki Kavramsal Bağların Araştırılması. IX. Eğitim Bilimleri Kongresi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.
- Bahar, M., Özatlı, N. S. (2003). Kelime İletişim Test Yöntemi ile Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Canlıların Temel Bileşenleri Konusundaki Bilişsel Yapılarının Araştırılması. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5(2), 75-85.
- Bayer, M. Z. (1992). Turizme Giriş. İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi. Yayın no: 146253.
- Bucher, C., Bucher, R. (1974). Recreation For Today's Society. New Jersey: Frentice-Hall.
- Canbazoğlu, S. B. (2016). An Examination Of Science Teachers' Knowledge Structures Towards Technology. International Journal of Environmental and Science Education, 11(5), 571-586.
- Clawson, M., Kenetsch, J. L. (1971). Economic of Outdoor Recreation. The John Hopkins Press. Baltimore and London.
- Çardak, O. (2009). The Determination Of The Knowledge Level Of Science Students On Energy Flow Through A Word Association Test. Energy Education Science and Technology, 1(1), 139-155.
- Çiftçi, S. (2009). Kelime Çağrışımlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Gösterdiği Temel Nitelikler Üzerine Bir Deneme. Turkish Studies, 4(3), 633-654.
- Dikmenli, M. (2010a). Biology Students' Conceptual Structures Regarding Global Warming Education Science and Technology, 2(1), 21-38.
- Dikmenli, M. (2010b). Biology Student Teachers' Conceptual Frameworks Regarding Biodiversity. Education and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities, 130(3), 479-489.
- Edginton, C., Ford, M., P. (1985). Leadership in Recreation and Leisure Service Organizations. J. Wiley Sons, 5.
- Ekici, G., Gökmen, A., Kurt, H. (2014). Öğretmen Adaylarının "Bilgisayar" Kavramı Konusundaki Bilişsel Yapılarının Belirlenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(3), 357-401.
- Ekici, G., Kurt, H. (2014). Öğretmen Adaylarının "Aids" Kavramı Konusundaki Bilişsel Yapıları: Bağımsız Kelime İlişkilendirme Testi Örneği. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 18(3), 267-306.
- Ercan, F., Taşder, A., Ercan, N. (2010). Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Bilişsel Yapının ve Kavramsal Değişimin Gözlenmesi. Türk Fen Eğitimi Dergisi, 7(2), 136-154.



- Eren, F. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Algılarının Kelime İlişkilendirme Testi Kullanılarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, 1-97.
- Gilbert, J. K., Boulter, C., Rutherford, M. (1998). "Models in Explanations, Part 2, Whose voice? Whose ears?" *International Journal of Science Education*, 20, 187-203.
- Güneş, H., Gözüm, A. İ. C. (2013). İlköğretimde İşlenen Ekoloji Konusunun 10. Sınıf Öğrencilerin Ekosistem Ekolojisi Konusundaki Hazırbulunuşluk Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin Saptanmasında Kelime İlişkilendirmenin Kullanılması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 252-264.
- Holba, A. (2007). *Philosophy Leisure: Recuperative Practise For Human Communication*. Marquette University Press, Milwaukee.
- Işıklı, M., Taşdere, A., Göz, N. L. (2011). Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Öğretmen Adaylarının Atatürk İlkelerine Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 50-72.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon*. Ankara:Bağırhan Kitapevi.
- Karaküçük, S. (2001). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme (Dördüncü baskı)*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. (2016). *Ekorekreasyon, Rekreasyon ve Çevre*. Ankara:Gazi Kitapevi,
- Kempa, R. F., Nicholls, C. E. (1983). Problem Solving Ability and Cognitive Structure An Explanatory Investigation. *European Journal of Science Education*, 5, 171-184.
- Keskin, E., Örgün, E. (2015). Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Sürdürülebilir Turizm Olgusunun Kavramsal Analizi: Ürgüp Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(1), 30-40.
- Keskin, E., Örgün, E., Akbaş Tuna, A., Tuna, M. (2016). Conceptual Analysis Of Quality Through Word Association Test. *Proceedings of 33rd International Business Research Conference, 4 - 5 January 2016, Flora Grand Hotel, Dubai, UAE*.
- Keskin, E., Örgün, E., Akbulut, B. A. (2017). Gastronomi Kavramının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(3), 255-267.
- Kılbaş, Ş. (2010). *Rekreasyon-Boş Zamanı Değerlendirme*. Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kırtak Ad, V. N., Demirci, N. (2012). Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarını Bilim Dallarını ve Termodinamik Yasaları İle İlişkilendirme Düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 19-46.
- Köseoğlu, F., Bayır, E. (2011). Kelime İlişkilendirme Test Yöntemiyle Kimya Öğretmen Adaylarının Gravimetrik Analize İlişkin Bilişsel Yapılarının İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 107-125.
- Kraus, R. G. (1985). *Recreation Program Planning Today*. Scott Foresman and Company, London.



- Kurt, H. (2013). Biyoloji Öğretmen Adaylarının “Bağışıklık” Konusundaki Bilişsel Yapıları. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 21, 242-264.
- McLean, D. J. (2006). Philosophy and Leisure. Human Kinetics (Ed., Introduction to Recreation and Leisure içinde). Human Kinetics, USA., 37-51.
- McLean, D., Hurd, A., Rogers, N. (2008). Kraus’ Recreation And Leisure In Modern Society. Jones and Barlett Publishers, Sudbury, MA.
- Mieczkowski, Z. (1990). World Trends In Tourism And Recreation. Peter Lang Publishing, New York.
- Mirzeoğlu, N. (2003). Spor bilimlerine Giriş. Bağırhan Kitapevi, İstanbul.
- Nakiboğlu, C. (2008). Using Word Associations For Assessing Non Major Science Students’ Knowledge Structure Before And After General Chemistry Instruction: The Case Of Atomic Structure. Chemistry Education Research and Practice, 9, 309-322.
- Oxford Dictionaries (1478). “Recreation”. Erişim: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/Recreation>. (Erişim tarihi: 10.01.2018).
- Ozankaya, Ö. (1980). Toplum Bilim Terimleri Sözlüğü (II. Baskı). TDK, Ankara.
- Önel, A., Yüce, Z. (2016). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının “Evrim” Konusundaki Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi İle Belirlenmesi. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6(1), 23-39.
- Özata Yücel, E., Özkan, M. (2010). Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Çevre Algılarının Kelime İlişkilendirme Aracılığıyla Belirlenmesi. E-international journal of educational research, 1(1), 1-16.
- Özatlı, N. S. (2006). Öğrencilerin Biyoloji Derslerinde Zor Olarak Algıladıkları Konuların Tespiti ve Boşaltım Sistemi Konusundaki Bilişsel Yapılarının Yeni Teknikler ile Ortaya Konması. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, Balıkesir, Türkiye.
- Özatlı, N. S., Bahar, M. (2010). Öğrencilerin Boşaltım Sistemi Konusundaki Bilişsel Yapılarının Yeni Teknikler İle Ortaya Konması. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(2), 9-26.
- Polat, G. (2013). 9. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Test Tekniği ile Tespiti. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 7(1), 97-120.
- Saçcan, M. (1986). Rekreasyon ve Turizm. Cumhuriyet Basımevi, İzmir.
- Sarım, S. (1996). Emeklilerin Zamanlarını Değerlendirme Durumlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M., Dündar, H. (2014). “Eğitim ve Bilim Dergisinde Yayınlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi”. Eğitim ve Bilim, 39(173), 430-453.
- Sevil, T. (2012). Boş Zaman ve Rekreasyon: Kavram ve Özellikler. Kocaeski, S. (Ed) Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.



Şimsek, M. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafi Bilgi Sistemleri (Cbs) Konusundaki Bilişsel Yapılarının ve Alternatif Kavramlarının Kelime İlişkilendirme Testi İle Belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies*, 1(1), 6475.

Taştan, K. Ö., Kaya, H. (2014). 6. Sınıf Öğrencilerinin Hücre Konusundaki Kavramsal Yapıları Hakkında Nitel Bir Çalışma. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(3), 737-760.

Tokcan, H., Yiter, E. (2017). 5. Sınıf Öğrencilerinin Doğal Afetlere İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) Aracılığıyla İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* (1), 115-129.

Türk Dil Kurumu (1932). *Rekreasyon. Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5af4659ebe8602.12324558. (Erişim tarihi: 10.01.2018).

Türkmen, M., Kul, M., Genç, E., Sarıkabak, M. (2013). Konaklama İşletmesi Yöneticilerinin rekreasyon Algı ve Tutumlarının Değerlendirilmesi: Batı Karadeniz Örneği. *Turkish Studies*, 8(8), 2139-2152.

Yücel Güngör, M., Doğan, S. ve Güngör, O. (2017). Aşçılık Programı Öğrencilerinin Sosyal Medyaya Yönelik Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla İncelenmesi (Examining Culinary Students' Cognitive Structure Towards Social Media Through Word Association Test). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(2), 206-218. doi:10.21325/jotags.2017.124

Zorba, E. (2007). Türkiye'de Rekreasyona Bakış Açısı ve Gelişimi. *Gazi Haber Dergisi*, Eylül 2008, 52-55.